पेपर का नाम Name of the Paper	SANSKRIT	पेपर कोड Paper Code	**020621**
रोल नं. Roll No.		अभ्यर्थी का नाम Name of Candidate	
केन्द्र का नाम Name of the Centre		अभ्यर्थी के हस्ताक्षर Signature of Candidate	

क्र. सं./Serial No.

समयः 3:00 घंटा **अधिकतम अंकः 120** Time: 3 Hrs Maximum Marks: 120

अभ्यर्थियों के लिए अनुदेश

1. **बुकलेट में ओएमआर शीट और दो सील हैं। अभ्यार्थी सबसे पहले ओएमआर शीट प्राप्त करने के लिए बुकलेट के सबसे ऊपर की सील हटाकर निकालें । दूसरी सील परीक्षा शुरू होने के दो मिनट पहले हटाई जाएगी।**
2. परीक्षा शुरू करने से पहले अभ्यार्थी प्रश्नपत्र पुस्तिका और ओएमआर उत्तर-पत्रक पर अपना रोल नं.लिखना और निर्धारित स्थानों पर हस्ताक्षर करना सुनिश्चित करें।
3. इस प्रश्नपत्र पुस्तिका में इस कवर पृष्ठ के अलावा कुल 120 प्रश्न हैं। रफ कार्य करने के लिए प्रश्न पत्र के अन्त में उपलब्ध खाली पृष्ठों का प्रयोग करें ।
4. प्रत्येक प्रश्न के लिए चार वैकल्पिक उत्तर (a), (b), (c) और (d) दिए गए हैं। अभ्यर्थी जिस एक उत्तर को सही समझता है, उसका चयन करने के बाद उत्तर-पत्रक में गोले को अंकित करे/रंगे।
5. गोले को रंगने के लिए काले /नीले बॉल पेन का प्रयोग करें ।
6. निम्नलिखित उदहारण देखें ।
   उदहारण
   1. 20 और 12 का जोड़ होता है
   (a) 32 (b) 38 (c) 31 (d) 34
   उपयुर्क्त प्रश्न का सही उत्तर (क) है, जिसे ओएमआर उत्तर-पत्रक में निम्नलिखित रूप में अंकित करें:

1	● ⓑ ⓒ ⓓ

7. आधा रंगा हुआ, हल्के रूप से अंकित, गोले में सही या गलत के निशान को ऑप्टिकल स्कैनर द्वारा इसे गलत उत्तर के रूप में पढ़ा जाएगा और इसे गलत माना जाएगा।
8. परीक्षा कक्ष छोड़ने से पहले ओएमआर उत्तर पुस्तिका निरीक्षक को अवश्य सौंप दें ।
9. ओएमआर उत्तर पत्र को सीधे रखें। इसे मोड़ें आदि नहीं ।
10. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं, प्रत्येक प्रश्न एक अंक का है ।
11. कैलकुलेटर/मोबाइल/कोई भी इलेक्ट्रॉनिक मद/आपत्तिजनक सामग्री के प्रयोग की अनुमति नहीं है ।

परीक्षा नियंत्रक

INSTRUCTIONS TO THE CANDIDATES

1. **The booklet contains OMR sheet and having two seals. Candidates will first open the booklet by removing the seal at the top to get the OMR sheet. Second seal will be removed two minutes before the commencement of the examination.**
2. Before starting the Examination, the candidate must write her/his Roll Number in the Question Booklet and the OMR Answer Sheet; in addition to putting signature at the places provided for the purpose.
3. This Question Booklet consists of this cover page, and a total 120 items.Use Blank pages available at the end of Question Booklet for rough work.
4. There are four alternative answers to each item marked as (a), (b), (c) and (d). The candidate will have to select one of the answers that is considered to be correct by her/him. She/He will mark the answer considered to be correct by filling the circle.
5. Use black/blue ball point pen to darken the circle.
6. See the following illustrations.
   Illustration:
   1. The sum of 20 and 12 is
   (a) 32 (b) 38 (c) 31 (d) 34
   The Correct answer of item 1 is (a), which should be marked in OMR Answer Sheet as under:

1	● ⓑ ⓒ ⓓ

7. Half filled, faintly darkened, ticked or crossed circles will be read as wrong answers by the optical scanner and will be marked as incorrect.
8. The OMR Answer Sheet must be handed over to the invigilator by the candidate before leaving the Examination Hall.
9. Keep OMR Sheet straight. Do not fold it.
10. All questions are compulsory, each question carries one mark.
11. Use of calculator/mobile/any electronic item/ objectionable material is NOT permitted.

Controller of Examination

कृपया नोट करें कि अर्थ विभेद/दुविधा की स्थिति में अंग्रेजी में छपे प्रश्न को अंतिम माना जाएगा।

Please note that in case of any confusion, the question printed in English will be considered final.

61 ऋग्वेदस्य प्रथममण्डलस्य प्रथमसूक्ते कः स्तूयते ?

a) अग्निः
b) यमः
c) विष्णुः
d) वरुणः

62 " हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकः आसीत्" इत्यस्मिन् मन्त्रे हिरण्यगर्भः इति पदस्य कोऽर्थः ?

a) हिरणयस्य गर्भः
b) हिरण्यगर्भः प्रजापतिः
c) गर्भे हिरण्यः
d) हिरण्यः इव

63 शाखांयन शाखा कस्य वेदस्य ?

a) कृष्णयजुर्वेदस्य
b) शुक्लयजुर्वेदस्य
c) ऋग्वेदस्य
d) अथर्ववेदस्य

64 सोम–सूर्या संवादः कस्मिन् मण्डले वर्तते ?

a) प्रथममण्डले
b) तृतीयमण्डले
c) दशममण्डले
d) पंचममण्डले

65 'स्वर्गे लोके न भयं किंचनास्ति न तत्र त्वं न जरया बिभेति' इति कुत्रोपदिष्टम् ?

a) कठोपनिषद्
b) छान्दोग्योपनिषद्
c) प्रश्नोपनिषद्
d) केनोपनिषद्

66 अश्वस्य मेध्यस्य लोमानि कानि उच्यन्ते ?

a) ऋतवः
b) दिशः
c) नक्षत्राणि
d) औषधयः वनस्पतयश्च

67 'नमुचिद्विषा' इत्यस्य पदस्य कोऽर्थः ?

a) नारदेन
b) इन्द्रेण
c) रावणेन
d) रामेण

68 माध्यन्दिनीय संहितायां 'शतरुद्रीय होममन्त्राः' कस्मिन् अध्याये समुक्ताः ?

a) अष्टादशे
b) सप्तदशे
c) षोडशे
d) पंचदशे

69 'तमसो मा ज्योतिर्गमय' इति कुत्र विद्यते ?

a) ऋग्वेदे
b) बृहदारण्यके
c) अथर्ववेदे
d) यजुर्वेदे

70 'नासत्यौ' इति कस्य नाम ?

a) द्यावापृथिव्योः
b) इन्द्रावरुणयोः
c) अश्विनोः
d) इन्द्राग्न्योः

71 तैत्तिरीयोपनिषदः सप्तमप्रपाठः केन नाम्ना ज्ञायते ?

a) शिक्षावल्ली नाम्ना
b) भृगुवल्ली नाम्ना
c) ब्रह्मानन्दवल्ली नाम्ना
d) वरुणवल्ली नाम्ना

72 यास्केन निर्धारितेषु देवेषु अयं नास्ति

a) अग्निः
b) इन्द्रः
c) सूर्यः
d) वरुणः

73 'समुद्द्रवन्त्यस्मादापः' इत्यनेन को निर्दिश्यते?

a) मेघः
b) ह्रदः
c) समुद्रः
d) नदी

74 व्याकरणस्य प्रयोजनानाम् समीचीनं क्रमं चिनुत ?

a) आगमः, असन्देहः, लघुः, रक्षा, उहः
b) लघुः, रक्षा, उहः, आगमः, असन्देहः
c) रक्षा, उहः, आगमः, लघुः, असन्देहः
d) असन्देहः, लघुः, आगमः, उहः, रक्षा,

75 अर्धस्वराः सन्ति ?

a) विवृताः
b) स्पर्शाः
c) अन्तस्थाः
d) अचाः

76 कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे इति सूत्रेण का विभक्तिः ?

a) तृतीया
b) चतुर्थी
c) द्वितीया
d) पंचमी

77 प्रातिपादिक संज्ञा विधायकं सूत्रमस्ति ?

a) ङ्याप्प्रातिपदिकात्
b) अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम्
c) प्रातिपदिकान्तनुम्
d) प्रातिपदिकार्थलिंगपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा

78 'सखन्' इत्यत्र उपधा संज्ञा कस्य भवति ?

a) खकारोत्तरवर्तिनः अन् इत्यस्य
b) सकारोत्तरवर्तिनः अकारस्य
c) खकारोत्तरवर्तिनः अकारस्य
d) सकारस्य

79 'रुपवती भार्या यस्य' इत्यत्र समस्तं पदं भवति ?

a) रुपवतीभार्यः
b) रुपवतीभार्यम्
c) रुपवद्भार्यः
d) रुपवद्भार्या

80 'इजादेश्च गुरुमतोऽनृच्छः' इति सूत्रेण किं विधीयते ?

a) इजादेशः
b) आम्प्रत्ययः
c) आडागमः
d) सलोपः

81 वर्णानामतिशयितः सन्निधिः किं संज्ञकः स्यात्?

a) संहिता
b) उदात्तः
c) अनुदात्तः
d) स्वरितः

82 'आख्यातोपयोगे' इति सूत्रस्योदाहरणं किम्

a) मातुर्निलीयते कृष्णः
b) नटस्य गाथां श्रृणोति
c) उपाध्यायादधीते
d) हिमवतो गगां प्रभवति

83 'केशकः' इत्यत्र कन् प्रत्ययः केन सूत्रेण भवति?

a) विमुक्तादिभ्योऽण्
b) स्वांगेभ्यः प्रसिते
c) कुलमाषदञ्
d) पूर्वादिनिः

84 धा–धातोः दधाति इति रुपं केन भाषावैज्ञानिक नियमेन प्रतिपाद्यते ?

a) ग्रासमैन–नियमेन
b) ग्रिम–नियमेन
c) वर्नर –नियमेन
d) तालव्य–नियमेन

85 बाह्यप्रयत्नः ?

a) नादः
b) ईषत्स्पृष्टम्
c) स्पृष्टम्
d) विवृतम्

86 पारिवारिक वर्गीकरणस्य कति प्रमुख भेदाः ?

a) 18
b) 20
c) 24
d) 22

87 अर्थापतेः कस्मिन् प्रमाणेऽन्तर्भावः भवितुमर्हति?

a) प्रत्यक्षे
b) अनुमाने
c) शब्दे
d) उपमितौ

88 सादृश्यज्ञानकरणं ज्ञानं किमस्ति ?

a) प्रत्यक्षम्
b) अनुमितिः
c) अनुमानम्
d) उपमितिः

89 कतिविधः बुद्धिसर्गः ?

a) त्रिविधः
b) चतुर्विधः
c) पचंधा
d) सप्तधा

90 तर्कसंगहे कति गुणाः सन्ति ?

a) द्वादश
b) पंचदश
c) अष्टादश
d) चतुर्विंशतिः

91 सांख्यमते सत्वरजसतमसां साम्यावस्था भवति ?

a) पुरुषस्य
b) सृष्टेः
c) प्रकृतेः
d) बुद्धेः

92 प्रदीपवच्चार्थतो वृतिः कस्य ?

a) प्रकृतेः
b) गुणत्रयस्य
c) पुरुषस्य
d) तेजसः

93 पटं प्रति तन्तुः कारणमस्ति ?

a) समवायिः
b) असमवायिः
c) निमित्तम्
d) उपादानम्

94 अभिमानात्मिका दशा वर्तते –

a) अहंकारः
b) बुद्धिः
c) मनः
d) संशयम ्

95 'आप्तवाक्यं शब्दः' इति लक्षणम् अस्ति ?

a) पदस्य
b) वाक्यस्य
c) शब्दप्रमाणस्य
d) महावाक्यस्य

96 सुग्रीवस्य भार्या का आसीत् ?

a) रुमाका
b) श्लाका
c) तारा
d) वलाका

97 अहल्या शापविमोचनं रामायणस्य कस्मिन् काण्डे वर्णितम्?

a) अयोध्याकाण्डे
b) अरण्यकाण्डे
c) बालकाण्डे
d) सुन्दरकाण्डे

98 'श्रीमद्भगवद्गीता' महाभारतस्य कस्मिन् पर्वण्युपनिबद्धा ?

a) अरण्यपर्वणि
b) भीष्मपर्वणि
c) शान्तिपर्वणि
d) विराटपर्वणि

99 युधिष्ठरस्य शंखस्य नाम ?

a) पाचंजन्य
b) देवदत्त
c) सुघोषः
d) अनन्तविजयः

100 'दुर्गासप्तशती' कस्य पुराणस्य भागः वर्तते ?

a) देवीभागवतपुराणम्
b) मार्कण्डेय पुराणम्
c) वायुपुराणम्
d) मत्स्यपुराणम्

101 अर्थशास्त्रस्य तृतीयाधिकरणं वर्तते ?

a) विनयाधिकरणम्
b) अध्यक्षप्रचारः
c) योगवृत्तम्
d) धर्मस्थीयम्

102 याज्ञवल्क्यस्मृतेराम्भः केन भवति ?

a) मगंलाचरणेन
b) मुनीनां प्रश्नेन
c) बालकानां प्रश्नेन
d) स्त्रीणां प्रश्नने

103 ज्योतिष्टोमादियज्ञारम्भे सत्कर्मशीलाय ऋत्विजे वस्त्राभूषणैः समलंकृत्य कन्यायाः दानं कस्मिन् विवाहे अभिधीयते स्म ?

a) दैव विवाहे
b) प्राजापत्य विवाहे
c) आर्ष विवाहे
d) आसुर विवाहे

104 'न तत्ज्ञानं न तच्छिल्पं न सा विद्या न सा कला' इति कस्मात् ग्रन्थात् उद्धृतः अस्ति ?

a) नाट्यशास्त्रात्
b) साहित्यदर्पणात्
c) काव्यप्रकाशात्
d) दशरुपकात्

105 ———संस्कृतप्रायो वाग्व्यापारो नटाश्रयः का वृतिरस्ति?

a) आरभटी
b) कैशिकी
c) सात्त्वती
d) भारती

106 कः अर्थोपक्षेपकः नास्ति ?

a) विषकम्भकः
b) प्रवेशकः
c) चूलिका
d) अंकावतारः

107 दुर्मल्लिका ——————— अस्ति ।

a) नाटिका
b) उपरुपकम्
c) रुपकम्
d) नाटकम्

108 इदमुत्तममतिशयिनि ——————————— वाच्याद् ध्वनिर्बुधैः कथितः?

a) गुणीभतूव्यंग्यं
b) व्यंग्ये
c) वाच्यचित्रमव्यंग्यम्
d) शब्दचित्रम्

109 'नारीणामनुकूलमाचरसि चेज्जानासि कश्चेतनो' इत्यत्र अंलकारः ?

a) वक्रोक्तिः
b) रुपकः
c) निर्दशना
d) समासोक्तिः

110 'वसने परिधूसरे वसाना नियमक्षाममुखी घृतैकवेणिः' इति कुत्रोल्लिखतम् ?

a) अभिज्ञानशाकुन्तलम्
b) उत्तररामचरितम्
c) महावीचरितम्
d) विक्रमोर्वशीयम्

111 'या सृष्टि स्रष्टुराद्या वहति.................... या हविर्या च होत्री' इत्यत्र मंगलाचरणे रिक्तस्थाने किम् ?

a) विधिपूर्वकम्
b) विधिहुतम्
c) विधितः
d) व्याप्य विश्वम्

112 'स्त्रीषु न रागः कार्यो रक्तं पुरुषं स्त्रियः परिभवन्ति' इति कुत्रोपदिष्टम् ?

a) मृच्छकटिकम्
b) विक्रमोर्वशीयम्
c) हर्षचरितम्
d) मेघदूतम्

113 'सुभाषितं हारि विशत्यधोगलान्न दुर्जनस्यार्करिपोरिवामृतम्' इति केन कविनोक्तम् ?

a) वेदव्यासेन
b) कालिदासेन
c) बाणभट्टेन
d) भासेन

114 रघुवंशे कति सर्गेषु कालिदासेन रामकथा वर्णिता अस्ति ?

a) अष्टसु
b) चतुर्दशसु
c) षटत्सु
d) अष्टादशसु

115 अनर्घराघवस्य 'निष्प्रत्यूहमुपास्महे' नान्दी कति पदा वर्तते ?

a) अष्टपदा
b) द्वादशपदा
c) एकादशपदा
d) सप्तपदा

116 रत्नावल्याः उदययनस्य कंचुकी कः ?

a) बाभ्रव्यः
b) योगन्धरायणः
c) वसन्तकः
d) विक्रमबाहुः

117 'कादम्बरी' कस्य पुत्री आसीत् ?

a) गंधर्वराजहंसस्य
b) भगवतः श्वेतकेतोः
c) महर्षिजाबालेः
d) गन्धर्वराजचित्ररथस्य

118 तर्कपुंगवः इत्युपाधिना उपहितः अस्ति ?

a) रत्नाकरः
b) हेमचन्द्रसूरिः
c) शेषाचलपतिः
d) दिङ्नागाचार्यः

119 प्रसन्नराघवस्य रचनाकारः ?

a) कृष्णमूर्तिः
b) अश्वघोषः
c) जयदेवः
d) वाग्भट्टः

120 शान्त रसस्य स्थायीभावः वर्तते ?

a) उत्साहः
b) शमः
c) हासः
d) शोकः